



Nota

Wielsbeke Ridder de Ghellinckstraat 9 Diepvriesloodsen Deel 1: Verslag van Resultaten

Titel

Nota Wielsbeke Ridder de Ghellinckstraat 9 Diepvriesloodsen.

Auteur

Charlotte Verhaeghe

Erkende archeoloog

BAAC Vlaanderen bvba
OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

BAAC-Projectnummer

2021-0052

Plaats en datum

Gent, 17 december 2020

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 1654
ISSN 2033-6896

Wettelijk depot

KBR

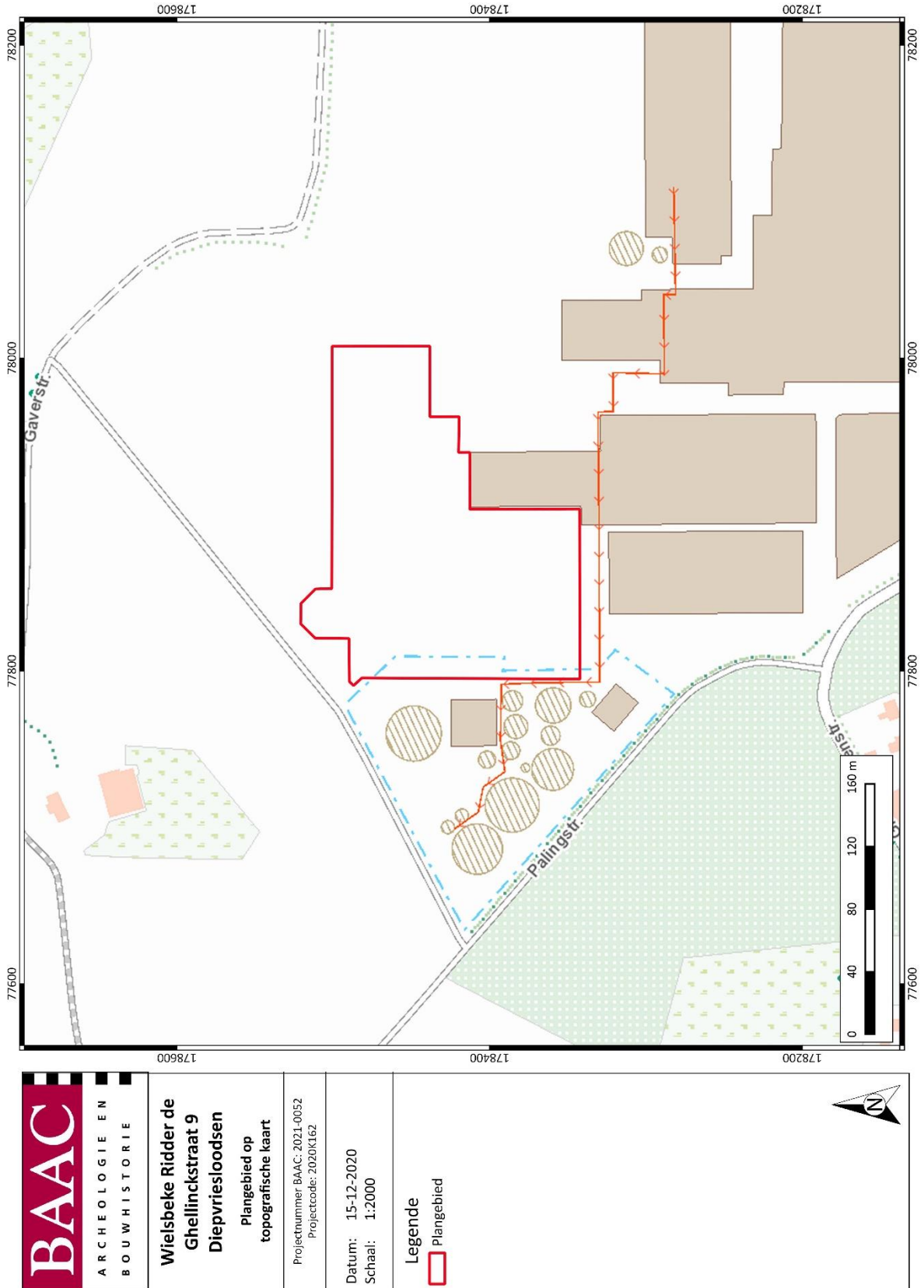
Inhoud

1	Beschrijvend gedeelte.....	1
1.1	Administratieve gegevens.....	1
1.2	Aanleiding.....	4
1.3	Onderzoekstraject.....	5
1.4	Afwijkingen onderzoekstraject t.o.v. de archeologienota.....	5
2	Proefsleuvenonderzoek.....	6
2.1	Werkwijze en strategie.....	6
2.1.1	Onderzoeksdoelstellingen.....	6
2.1.2	Onderzoeksvragen.....	6
2.1.3	Methoden en technieken.....	8
2.1.4	Organisatie van het vooronderzoek.....	9
2.1.5	Afwijkingen.....	11
2.1.6	Inbreng specialisten en externe wetenschappelijke begeleiding.....	11
2.2	Assessment.....	19
2.2.1	Landschappelijke en aardkundige situering.....	19
2.2.2	Interpretatie (referentie)profielen.....	19
2.2.3	Sporen en structuren.....	23
2.2.4	Vondsten.....	28
2.2.5	Stalen.....	28
2.3	Synthese onderzoeksresultaten.....	29
2.3.1	Datering en interpretatie onderzoeksterrein.....	29
2.3.2	Confrontatie met resultaten eerder vooronderzoek.....	29
2.3.3	Verwachting archeologisch erfgoed.....	29
2.3.4	Syntheseplan.....	29
2.3.5	Onderzoeksvragen: antwoorden.....	31
2.4	Besluit.....	33
2.4.1	Potentieel op kennisvermeerdering.....	33
2.4.2	Afweging noodzaak verder vooronderzoek.....	33
3	Samenvatting.....	33
4	Lijsten.....	34
4.1	Figurenlijst.....	34
4.2	Plannenlijst.....	34
5	Bibliografie.....	35
6	Bijlagen.....	36
6.1	Sporenlijst.....	36
6.2	Vondstenlijst.....	36
6.3	Fotolijst.....	36
6.4	Dagrappporten.....	36

1 Beschrijvend gedeelte

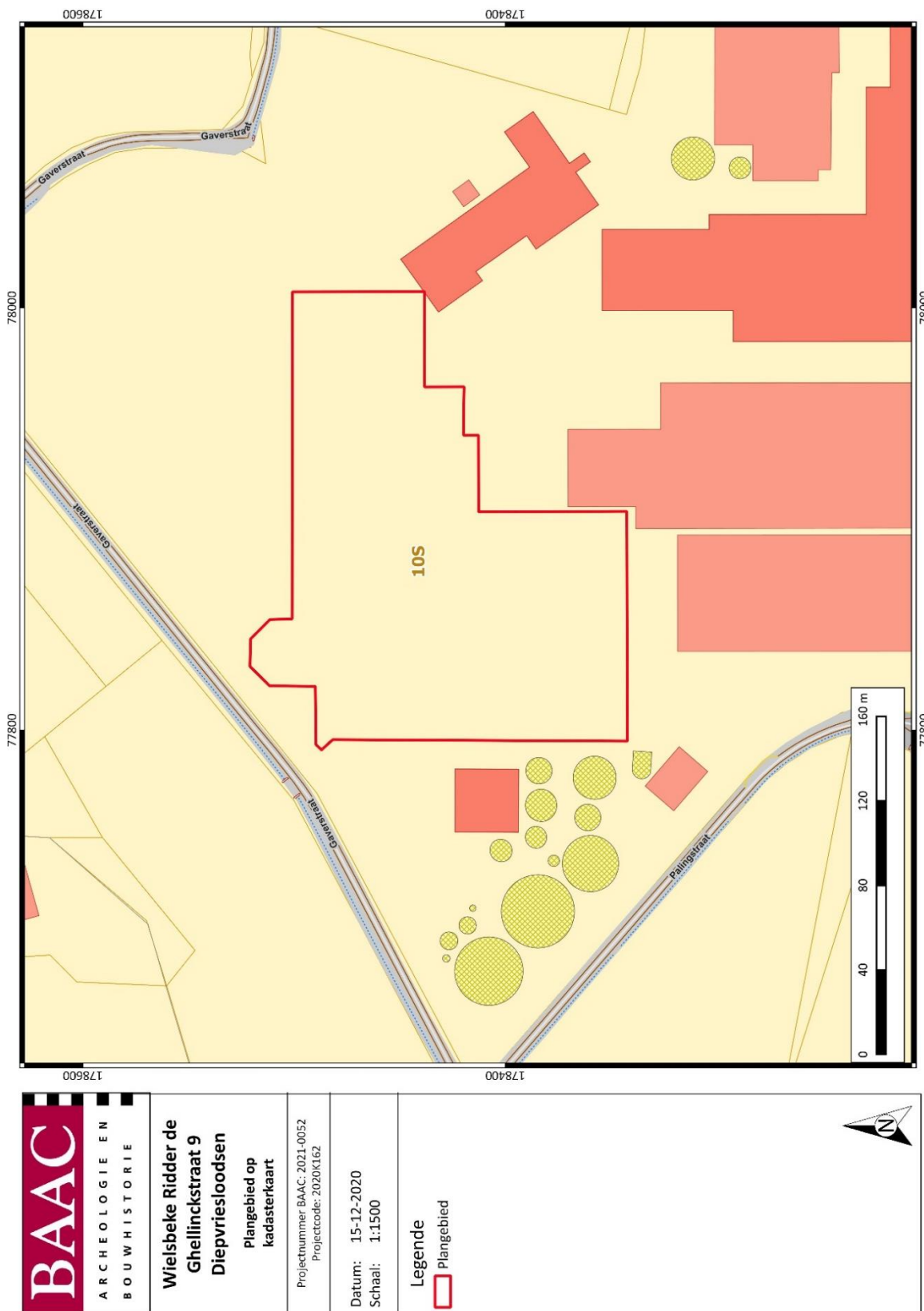
1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Wielsbeke, Ridder de Ghellinckstraat 9 Diepvriesloodsen		
Ligging	Ridder de Ghellinckstraat 9, 8710 Wielsbeke, West-Vlaanderen		
Kadaster	Wielsbeke, 1 ^{ste} afdeling, sectie B, perceelsnr. 10S.		
Coördinaten	Noordwest:	x: 77807.9	y: 178484.8
	Noordoost:	x: 77997.6	y: 178490.3
	Zuidwest:	x: 77806.9	y: 178352.3
	Zuidoost:	x: 77997.6	y: 178446.5
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2021-0052		
ID in akte genomen AN	ID12043		
Proefsleuvenonderzoek	Projectcode	2020K162	
	Veldwerkleider	Charlotte Verhaeghe (archeoloog)	
	Erkende archeoloog	Charlotte Verhaeghe (Erkenningsnummer: 2018/00202)	
	Betrokken actoren	Camille Krug (archeoloog)	
		Saskia Van de Voorde (Veldmedewerker)	
		Tina Dyselinck (specialist handgevormd aardewerk)	
Betrokken derden	N.v.t.		



Plan 1: Plangebied op topografische kaart¹ (digitaal; 1:2.000; 15.12.2020)

¹ AGIV 2020d



Plan 2: Plangebied op kadastrakaart (GRB)² (digitaal; 1:1.500; 15.12.2020)

² AGIV 2020b

1.2 Aanleiding

De voorliggende nota omvat de uitgestelde uitvoer van de maatregelen opgelegd na eerder archeologisch vooronderzoek. Dit werd gerapporteerd in de archeologienota “Archeologienota Wielsbeke Ridder De Ghellinckstraat 9 Uitbreiding – Verslag van Resultaten” (ID12043)³. Het reeds uitgevoerde vooronderzoek omvatte enkel een bureauonderzoek. Dit bureauonderzoek werd in juli 2019 uitgevoerd door BAAC Vlaanderen. De synthese van het bureauonderzoek luidde als volgt:

“Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, gekoppeld met een projectMER heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal de initiatiefnemer diverse uitbreidingswerken realiseren. De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen (waaronder een uitbreiding van functies, de bouw van extra tanks voor waterzuivering, hoogbouw voor diepvriesopslag en expeditie en een gebouw voor productie van vlokken).

Het projectgebied Wielsbeke Ridder De Ghellinckstraat 9 omvat een grote industriezone, waarbinnen diverse ingrepen reeds gebeurden. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 258.660 m², waarvan de geplande ingreep zelf, voor deze archeologienota dus het plangebied, slechts ca. 41.681 m² omvat.

Binnen het projectgebied gebeurden vanaf het midden van de 20ste eeuw vele ingrepen die de bodemopbouw in diverse mate verstoorden. Er werden inmiddels reeds verschillende fabrieksgebouwen opgericht en weer afgebroken om vervangen te worden door nieuwe infrastructuur. Er werd bovendien in een groot deel van het projectgebied reeds verharding aangebracht en gedeeltelijk ook weer verwijderd of vervangen. Er zijn slechts enkele delen van het projectgebied die op basis van historische gegevens ongeroerd zouden kunnen gebleven zijn.

Er werd binnen het projectgebied al meermaals archeologisch onderzoek uitgevoerd. Deze onderzoeken, bestaande uit bureauonderzoek, terreinbezoek, controleboringen, landschappelijk bodemonderzoek, proefsleuvenonderzoek en een opgraving, leverden bewijs van zones met verstoring binnen het plangebied, maar eveneens van bodemprofielen en de aanwezigheid van sporen met hoge archeologische waarde. Het project- en plangebied kan bijgevolg opgedeeld worden in diverse zones met lage, gemiddelde en hoge verwachting.

Binnen het plangebied voor de voorliggende archeologienota is de algemene verwachting op sporensites vanaf het neolithicum in bijna het hele plangebied gemiddeld tot hoog te noemen. Enkele kleine zones zijn reeds verstoord door recente ingrepen, bevinden zich gedeeltelijk binnen de GGA (gebieden geen archeologie) of ter hoogte van aangelegde kabels en leidingen.

Het potentieel op kennisvermeerdering in bijna het volledige plangebied is algemeen gezien groot te noemen. In de zone waar de archeologische verwachting als gemiddeld tot hoog gezien wordt, is het dan ook zeer waarschijnlijk dat bijkomende gegevens kunnen geregistreerd worden bij verder onderzoek. Dit kan leiden tot relevante kennisvermeerdering voor het project- en plangebied en zijn omgeving. Een advieszone van ca. 38.000 m² werd afgebakend op basis van de archeologische verwachting, gekende verstoring, geplande ingrepen en reeds vergunde zones en wordt weergegeven op het adviesplan (Plan 27).

³ CORNELIS 2019

Verder vooronderzoek wordt dan ook geadviseerd en dit door middel van proefsleuvenonderzoek in de advieszone. De krijtlijnen van dit onderzoek worden opgenomen in het programma van maatregelen van deze archeologienota.”⁴

Het proefsleuvenonderzoek werd in het Programma van Maatregelen van de archeologienota geadviseerd in twee zones, enerzijds in de oostelijke zone voor de vlokkenlijn en anderzijds in de westelijke zone voor de diepvriesloodsen.

De oostelijke zone voor de vlokkenlijn werd in 2019 reeds onderzocht aan de hand van een proefsleuvenonderzoek, dat gerapporteerd werd in de nota met ID 12536.⁵ Tijdens dit onderzoek zijn een aantal paalkuilen, greppels, mogelijke brandrestengraven en een mogelijke waterkuil of waterput aangetroffen. In het Programma van Maatregelen werd een opgraving geadviseerd, dat eveneens reeds uitgevoerd werd en gerapporteerd is in het archeologierapport met ID 803.⁶

Na de opgraving van de oostelijke zone, moest de westelijke zone voor de diepvriesloodsen nog onderzocht worden aan de hand van proefsleuven. Dit onderzoek wordt in deze voorliggende nota gerapporteerd.

1.3 Onderzoekstraject

Het verder vooronderzoek in de westelijke zone voor de diepvriesloodsen, opgelegd in het Programma van Maatregelen bij archeologienota ID12043 omvatte een proefsleuvenonderzoek. Dit onderzoek werd uitgevoerd door BAAC Vlaanderen bvba, onder leiding van archeoloog Charlotte Verhaeghe.

1.4 Afwijkingen onderzoekstraject t.o.v. de archeologienota

Niet van toepassing.

⁴ CORNELIS 2019

⁵ VERHAEGHE & DE WITTE 2019

⁶ DE KETELAERE 2020

2 Proefsleuvenonderzoek

2.1 Werkwijze en strategie

2.1.1 Onderzoeksdoelstellingen

Proefsleuvenonderzoek is erg geschikt voor het opsporen van archeologische ensembles onder de vorm van grondsporen op rurale terreinen met een grote oppervlakte. Belangrijk hierbij is dat het sleuvenonderzoek aanleiding is voor een verdere evaluatie van het terrein in een archeologienota.

Indien de kans op aanwezigheid van waardevolle archeologische ensembles vrijwel onbestaande wordt ingeschat, is het sleuvenonderzoek in regel het eindpunt van het archeologisch traject. Wanneer de kans hoog wordt ingeschat, wordt binnen de archeologienota een advies voor een vervolgt traject geformuleerd. Vaak bestaat dit uit een vlakdekkende opgraving op specifiek afgebakende zones van het onderzoeksterrein.

Tijdens dergelijk onderzoek is het van belang dat slechts een beperkt deel van het plangebied onderzocht wordt. Archeologische sporen worden tijdens een sleuvenonderzoek immers niet volledig onderzocht. Om de kans op de beschadiging van het archeologisch ensemble te beperken, wordt een dekkingsgraad van 10%-15% vooropgesteld. Zo wordt het resultaat van het onderzoek bereikt met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed.

Deze onderzoeksopdracht kadert binnen de doelstelling van het vooronderzoek – het vaststellen van de aanwezigheid van een archeologische site en de karakteristieken en bewaringstoestand van deze site, alsook een analyse van de relatie met het landschap, de waarde en de impact van de geplande werken – die tijdens het voorgaande vooronderzoek niet werd gehaald.

2.1.2 Onderzoeksvragen

Bij het proefsleuvenonderzoek moeten volgens het PvM van de archeologienota (ID12043)⁷ minstens volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

Onderzoeksvragen met betrekking tot de bodemopbouw

- Welke bodemhorizonten worden in de profielen aangetroffen en wat is de genese ervan? Welke zijn de bodemprocessen die hiermee geassocieerd worden?
- Zijn deze bodemhorizonten antropogeen of natuurlijk van aard?

Onderzoeksvragen met betrekking tot het sporenbestand

- Zijn er sporen aanwezig? Wat is de aard en de datering van de sporen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Wat is de relatie tussen de bodem, de archeologische sporen en de landschappelijke context?

⁷ CORNELIS 2019

- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte (drie dimensies) en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Is er een relatie met omliggende vindplaatsen?

Impact geplande bodemingrepen

- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

Motivatie en bepalingen mogelijk verder archeologisch onderzoek

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
- Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
- Wat is de financiële impact van eventueel vervolgonderzoek?

Het onderzoeksdoel is bereikt wanneer op basis van het vooronderzoek met ingreep in de bodem een voldoende gefundeerde uitspraak kan worden gedaan over de aard, omvang en behoudenswaardigheid van de archeologische waarden in het plangebied en wanneer een eenduidig advies kan worden gegeven voor vrijgave van het terrein, een opgraving of behoud in situ. Om te bepalen of het onderzoeksdoel is bereikt, gebruikt de erkend archeoloog de volgende criteria:

1. Oppervlaktecriterium

Aangezien het principe van het voorgestelde onderzoek gebaseerd is op een statistische manier van werken is het van belang dat een voldoende ruime dekking wordt verkregen. Bovendien is het van belang dat de spreiding over het hele terrein gewaarborgd wordt zodat uitspraken kunnen worden gedaan over het hele terrein.

2. Inhoudelijke evaluatie

De erkende archeoloog moet eventueel aanwezige archeologische waarden voldoende onderzoeken zodat uitspraken kunnen worden gedaan over onder meer datering, interpretatie en onderlinge samenhang van sporen en/of artefacten.

3. Ruimtelijke evaluatie

De erkende archeoloog moet eventueel aanwezige archeologische waarden zodanig onderzoeken dat hij een uitspraak kan doen over de ruimtelijke spreiding van één of meerdere archeologische vindplaatsen in het plangebied.

2.1.3 Methoden en technieken

Algemene bepalingen

Voor de *algemene bepalingen* wordt verwezen naar de desbetreffende hoofdstukken in de Code Goede Praktijk.⁸

Specifieke methodologie

De specifieke methodologie werd gerapporteerd in het Programma van Maatregelen van de archeologienota "Archeologienota Wielsbeke Ridder De Ghellinckstaat 9 – Verslag van Resultaten" (ID12043)⁹. Deze omvatte volgende elementen:

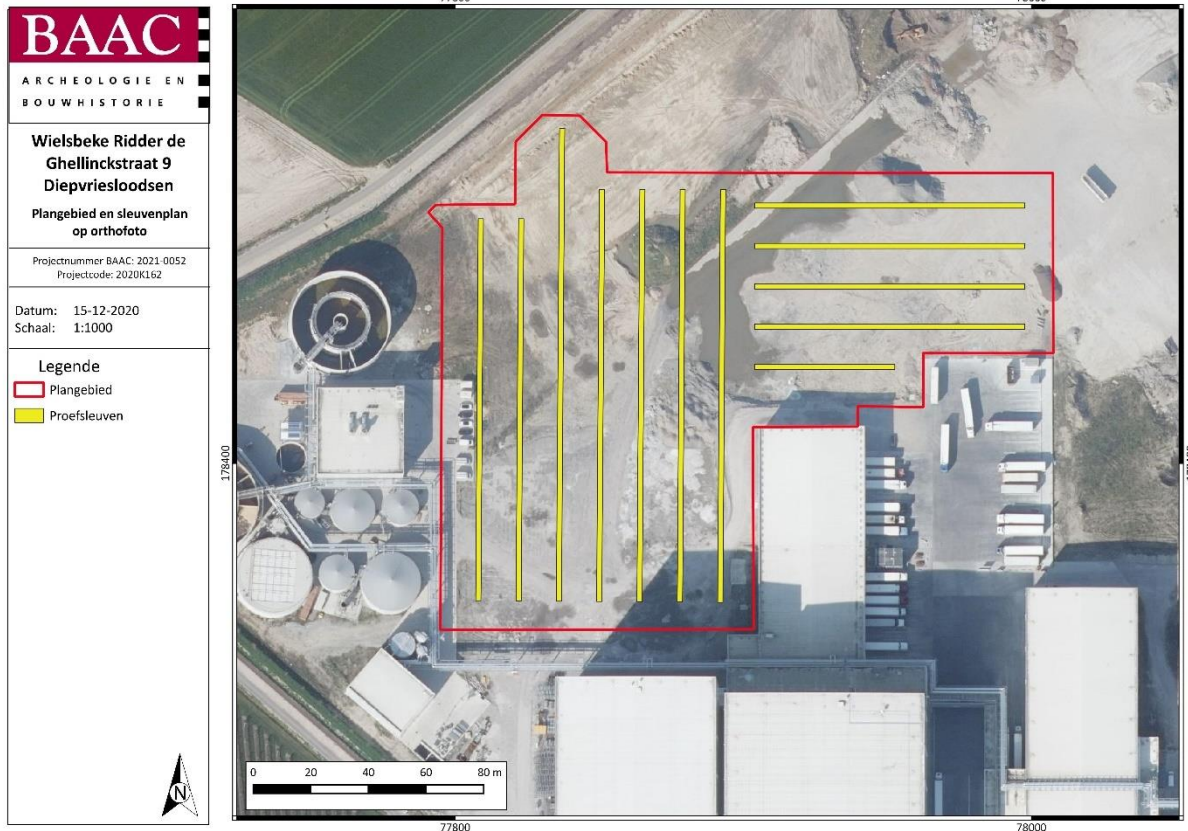
- *"Er wordt ca. 2.112 lopende meter sleuven aangelegd volgens de oriëntatie als weergegeven op het proefsleuvenplan. De sleuven hebben een breedte van 1.8 tot 2 m, goed voor ca. 3800 m² onderzochte oppervlakte. De totale advieszone is 38.000 m² groot. De sleuven omvatten dus ca. 10% van het terrein.¹⁰*
- *Op locaties waar sporen(clusters) aangetroffen worden die niet kunnen worden geduid of begrensd binnen de proefsleuf worden kijkvensters aangelegd. Kijkvensters en/of dwarsseuven kunnen bovendien worden aangelegd om de loop van greppels, grachten, etc. beter te kunnen afbakenen. De bedoeling is om met de sleuven en de kijkvensters ca. 12,5% van het terrein te onderzoeken.*
- *Alle vondsten die tijdens de aanleg van de sleuven en het opschaven, couperen en afwerken van de sporen worden aangetroffen, worden verzameld en geregistreerd. Bij relevante archeologische sporen of bodemeenheden wordt daarenboven actief op zoek gegaan naar vondsten. Enkel in sporen met een duidelijk recente ouderdom worden niet alle vondsten systematisch ingezameld.*
- *Tijdens het proefsleuvenonderzoek worden voldoende standaardprofielen voorzien, die door middel van een foto en indien relevant een beknopte beschrijving geregistreerd worden. Er kunnen bijkomende referentieprofielen geregistreerd worden indien dit noodzakelijk wordt geacht door de veldwerkleider."¹¹*

⁸ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020.

⁹ CORNELIS 2019

¹⁰ Deze maten en oppervlakten gelden voor zowel de oostelijke als de westelijke zone. Het in het kader van deze nota uitgevoerde sleuvenplan is te zien op Plan 3

¹¹ CORNELIS 2019



Plan 3: Inplanting voorgeschreven proefsleuven op orthofoto (1:1000; digitaal; 15-12-2020)

2.1.4 Organisatie van het vooronderzoek

Het onderzoek werd uitgevoerd op 14 december 2020 onder leiding van erkende archeoloog Charlotte Verhaeghe. Zij werd hierbij bijgestaan door archeoloog Camille Krug en veldmedewerker Saskia Van de Voorde.

Er werden 10 werkputten aangelegd voor een totale oppervlakte van 944.8 m². Het totale plangebied omvat 25.311,6 m². Echter, de totale oppervlakte van de toegankelijke zones van het terrein, waar de bodemgesteldheid het toeliet om proefsleuven aan te leggen bedroeg slechts 9.206,1 m², waardoor 10,3 % van de toegankelijke delen van het plangebied onderzocht werd. Dit wordt in paragraaf 2.1.5 Afwijkingen verder toegelicht.

De proefsleuven werden aangelegd met behulp van een kraan op rupsbanden van 21 ton met een gladde graafbak van 1,80 m/2,00 m. Van alle proefsleuven werden overzichtsfoto's gemaakt. De proefsleuven en sporen werden ingetekend door middel van een GPS van het type Geomax Zenith 25 PRO en gedocumenteerd aan de hand van beschrijvingen. Indien een spoor zich tegen de putwand bevond, werd het werkputprofiel opgeschoond om de relatie tussen het spoor en de bodemhorizonten te registreren. Sporen-, foto- en vondstenlijsten werden digitaal geregistreerd in het veld. Gebruik makend van een GIS-omgeving werden de verzamelde data verwerkt tot een gedetailleerd en overzichtelijk grondplan.

Foto's van het terrein tijdens het onderzoek zijn terug te vinden van Figuur 2 tot Figuur 5.



Figuur 1: Foto's methodiek

2.1.5 Afwijkingen

Afwijkingen t.a.v. de CGP

Het onderzoek werd uitgevoerd volledig conform de Code van Goede Praktijk.

Afwijkingen t.a.v. de specifieke methodologie

Grote delen van de geadviseerde proefsleuven konden niet uitgevoerd worden, om verschillende redenen (Plan 4). Er lag namelijk een te behouden werfweg langs de zuidelijke grens van het plangebied (zie Figuur 2), alsook een reeds aangelegde betonplaat langs de oostelijke grens van het terrein (zie Figuur 3), er was wateroverlast op grote delen van het terrein (zie Figuur 4), en recente graafwerken zorgden daarnaast voor grote putten en waterverzadigde grond (zie Figuur 5). Daarnaast was er een werfweg nog in gebruik die diagonaal door het plangebied liep. Deze moest niet behouden blijven, maar aangezien langs beide zijden van deze werfweg een grote verstoringzone aanwezig was, is ervoor gekozen om de werfweg over te slaan.

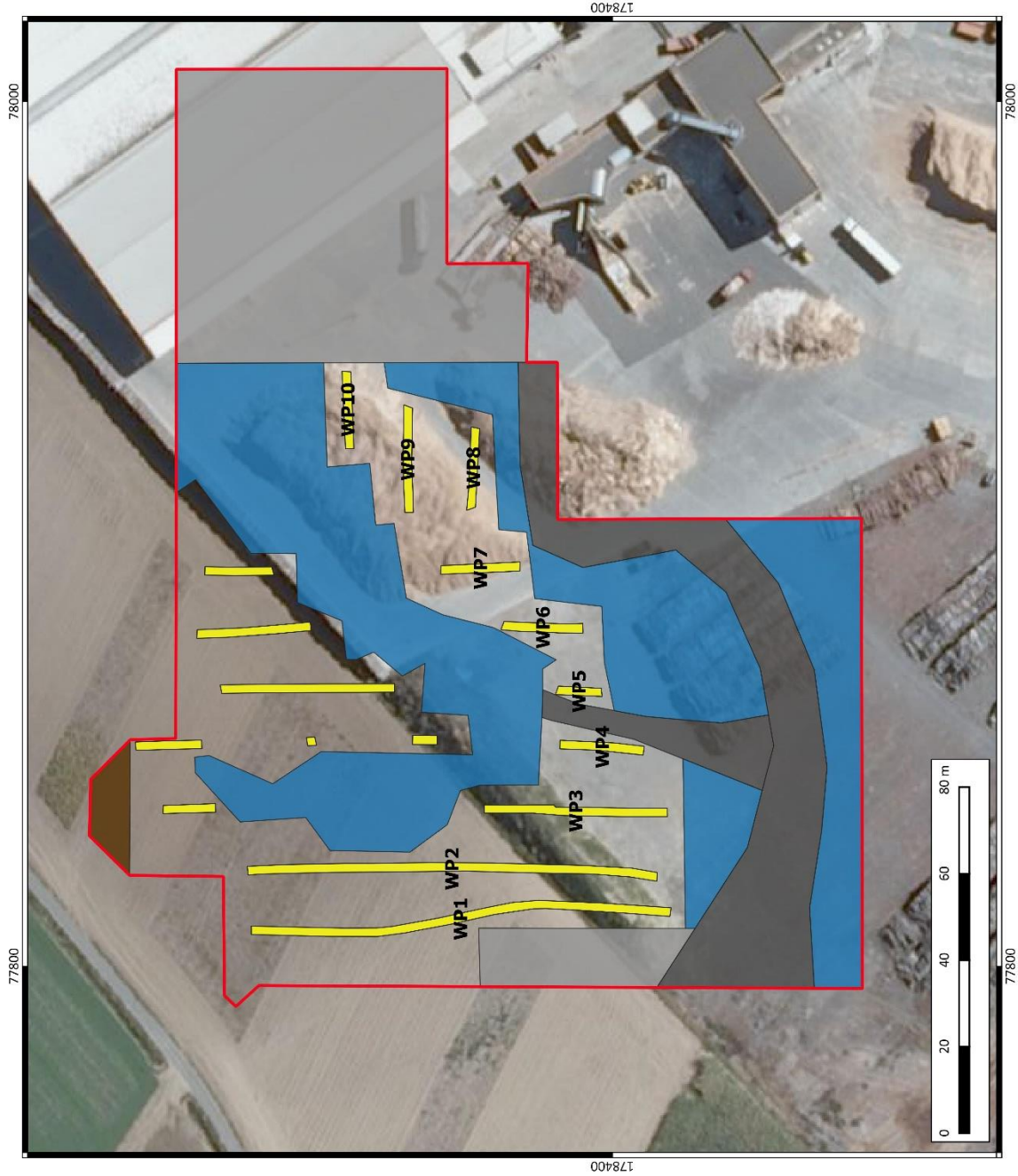
Daarnaast strekte een quasi aaneengesloten verstoring zich bijna over het volledige terrein uit (zie Figuur 6 en Figuur 7). Daarom is de methode iets aangepast en zijn bepaalde stukken van de geplande proefsleuven overgeslagen, terwijl er extra profielen gezet zijn. Dit om de aanwezige verstoring zo goed mogelijk in kaart te brengen.



Werkputten 8 tot en met 10 konden daarnaast ook niet volledig onderzocht worden aangezien er nog verharding aanwezig was (zie Figuur 8). Waar de verharding wel opgebroken kon worden, waren er nog aangevoerde zandlagen en puinbrokken aanwezig onder de verharding. Vermoedelijk was de bodem hier ook grotendeels verstoord. Indien deze werkputten wel volledig onderzocht hadden kunnen worden, had dit geen invloed gehad op het verdere advies voor het terrein.

Aangezien het terrein quasi volledig verstoord was, zijn geen kijkvensters aangelegd.

2.1.6 Inbreng specialisten en externe wetenschappelijke begeleiding

Er werd geen beroep gedaan op externe specialisten.



 <p>ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE</p>	<p>Wielsbeke Ridder de Ghellinckstraat 9 Diepvriesloodsen Werkputten en ontoegankelijke zones op orthofoto</p>	<p>Projectnummer BAAC: 2021-0052 Projectcode: 2020K162</p>	<p>Datum: 17-12-2020 Schaal: 1:800</p>	<p>Legende</p> <ul style="list-style-type: none"> Plangebied Werkputten Verstoringen Werfweg Beton Berm Water 	

Plan 4: Aangelegde proefsleuven, met aanduiding redenen tot afwijkingen (1:800; digitaal; 17.12.2020)¹²

¹² AGIV 2020c



Figuur 2: In het zuiden van het terrein liep de te behouden werfweg, en lag het terrein ook grotendeels onder water.



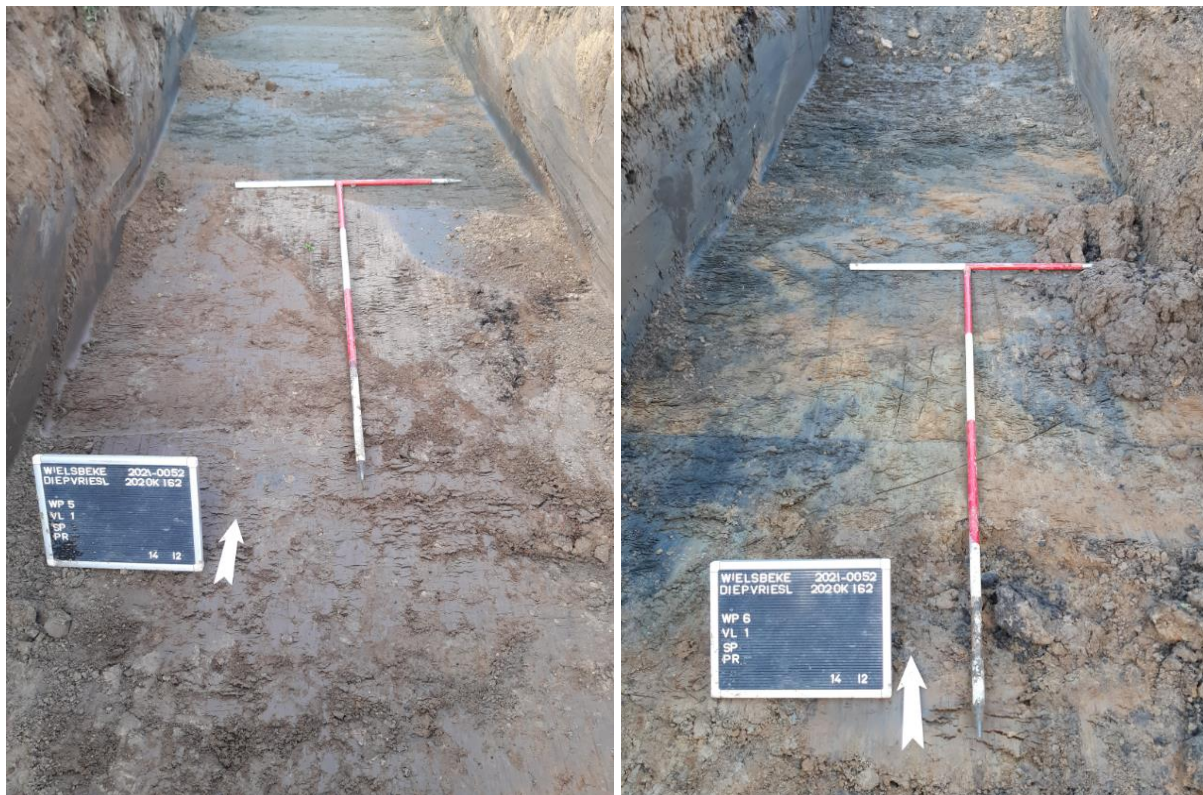
Figuur 3: Aangelegde betonplaat langs de oostelijke grens van het terrein.



Figuur 4: Het terrein was in grote zones waterverzadigd en er was wateroverlast.



Figuur 5: Het terrein was in verschillende zones recent vergraven en weer aangereden.



Figuur 6: De verstoring in het vlak ter hoogte van werkputten 2, 5 en 6.



Figuur 7: De verstoring in profielen 2.1, 2.2, en 5.1.



Figuur 8: Plaatselijk opgebroken verharding met daaronder zandophogingen en puin.

2.2 Assessment

2.2.1 Landschappelijke en aardkundige situering

Zie paragraaf 1.3.1 Landschappelijk kader van de archeologienota.¹³ Het plangebied is gelegen op de westelijke oever van het Leiedal, op een zuidelijke uitloper van het ruggencomplex van Oostrozebeke – Wakken. De tertiaire ondergrond wordt gekenmerkt door grijze klei tot kleihoudend silt tot zand met *Nummulites planulatus*. De quartaire ondergrond bestaat uit fluviaatiele afzettingen van het weichseliaan (laat-pleistoceen), die mogelijk afgedekt zijn met eolische afzettingen van zand tot silt. Volgens de bodemkaart zijn in het plangebied lemige zand(leem)bodems aanwezig, telkens met een verbrokkelde textuur B-horizont.¹⁴

2.2.2 Interpretatie (referentie)profielen

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn 9 profielen geregistreerd (zie Plan 5). Tijdens het aanleggen van de sleuven is daarnaast plaatselijk af en toe verdiept om de verstoring te volgen en de strategie te bepalen.

Aangezien de bodem op verschillende plekken waterverzadigd en onstabiel was, en de bodem bovendien meestal minstens tot een diepte van 1,5 à 2 m verstoord was, was het uit veiligheidsoverwegingen vaak niet mogelijk om de moederbodem te bereiken in de profielen. Op die plekken is telkens gepoogd om de verstoring tot zo diep mogelijk vast te stellen. Ter hoogte van profiel 6.1 kon tot 2 m verdiept worden. Ook daar is nog steeds geen moederbodem aangesneden (zie Figuur 9 en Figuur 10).

De moederbodem is slechts in twee zones aangetroffen, namelijk in werkputten 1 en 2, in de zuidwestelijke hoek van het terrein, en in werkputten 5 tot 7, in de noordoostelijke hoek van het terrein (zie Plan 6). In de zuidwestelijke hoek van het terrein is de moederbodem aangetroffen tussen 60 en 140 cm onder het maaiveld, respectievelijk tussen 13,9 en 12,8 m +TAW. Daar bleek het maaiveld, ter plaatse gemeten tussen 14,5 en 14,2 m +TAW, bovendien na vergelijking met het Digitaal Terreinmodel tussen 30 en 50 cm afgetopt. Dit wil zeggen dat de bodem hier vermoedelijk tot 2 m diep verstoord is. In de noordoostelijke hoek van het terrein was de moederbodem aanwezig tussen 70 en 100 cm onder het maaiveld, dat gemeten werd tussen 13,2 en 13,9 m +TAW. Deze bleek op basis van het DHM ca. 20 cm afgetopt. Hier is de bodem vermoedelijk tot 120 cm diep verstoord.

Er waren geen sporen aanwezig in de zones waar de moederbodem aangetroffen is. Het enige ‘spoor’ (S2.001) bleek na opschaven van het profiel een quasi volledig verstoord spoor te zijn, of verstoringslaag die even naar beneden dook in het vlak. Tijdens het proefsleuvenonderzoek in de oostelijke zone voor de vlokkenlijn, bevonden de aangetroffen sporen zich dan ook al tussen 30 en 50 cm onder het maaiveld. Dit terwijl de bodem ter hoogte van het hier onderzochte terrein tussen 20 en 50 cm afgetopt is en grotendeels minstens 1,5 à 2 m verstoord is. Vermoedelijk zijn eventueel aanwezige sporen door aftopping en zware verstoring van het terrein verdwenen.

Op het overgrote merendeel van het terrein is de moederbodem niet bereikt, en bleek de bodem tot 1,5 à 2 m diep uit verrommelde lagen en ophogingspakketten te bestaan.

¹³ CORNELIS 2019

¹⁴ CORNELIS 2019



Plan 5: Overzichtskaart van de profielregistraties (1:500; digitaal; 15.12.2020)¹⁵

¹⁵ AGIV 2020b



Figuur 9: De grond was op verschillende plekken door recente graafwerkzaamheden waterverzadigd en heel onstabiel.



Figuur 10: In profiel 6.1 is op 2 m diepte de moederbodem nog steeds niet bereikt. Het profiel was ook te onstabiel om veilig te kunnen schoonmaken en registreren.



Figuur 11: Moederbodem aangetroffen op ca. 140 cm onder het maaiveld in profiel 2.1.



Figuur 12: Moederbodem aangetroffen op ca. 70 cm onder het maaiveld in profiel 1.2.

2.2.3 Sporen en structuren

Manifestatie archeologische site aan huidig oppervlak

Er werden geen sporen, structuren of archeologische ensembles aangetroffen aan het oppervlak van het onderzoeksterrein.

Stratigrafie van de site

Het bodemarchief omvatte één archeologisch relevant niveau, onmiddellijk onder de bouwvoor. Dit niveau is slechts in twee zones aangesneden, en bevond zich daar tussen + 12,8 m TAW en + 13,9 m TAW (ca 60 en 140 cm–mv). Ter hoogte van de zones waar de moederbodem aangesneden is, werd één archeologische vlak aangelegd, net onder de aanwezige verstoorte pakketten. Verder werd de verstoring gevolgd en af en toe verdiept om te zien of de moederbodem eventueel te bereiken was. Vaak was dit niet mogelijk omwille van veiligheidsredenen.

Harrismatrix van complexe stratigrafie en complexe spoorcombinaties

Niet van toepassing.

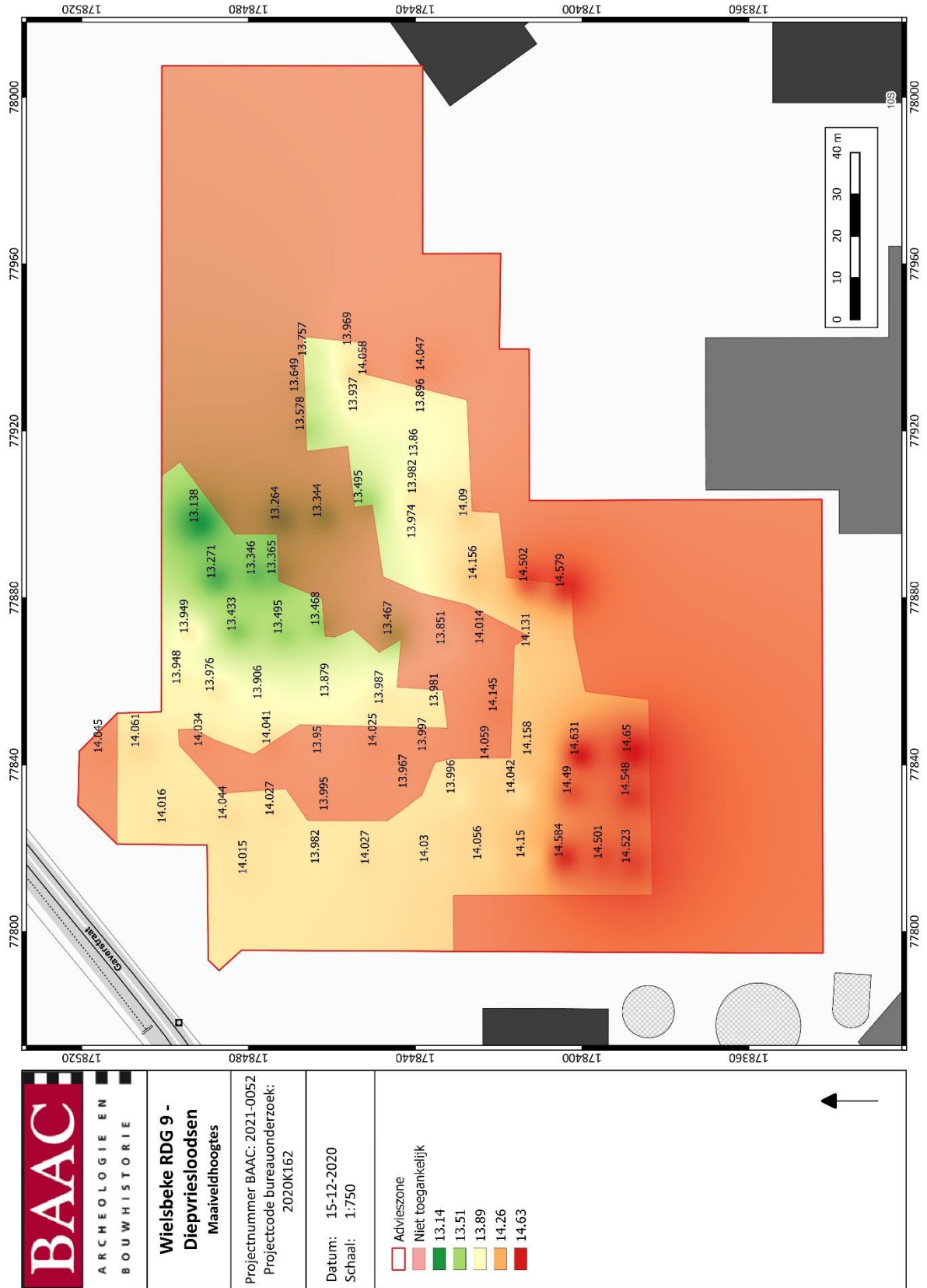
Weergave onderzoek: kaarten¹⁶



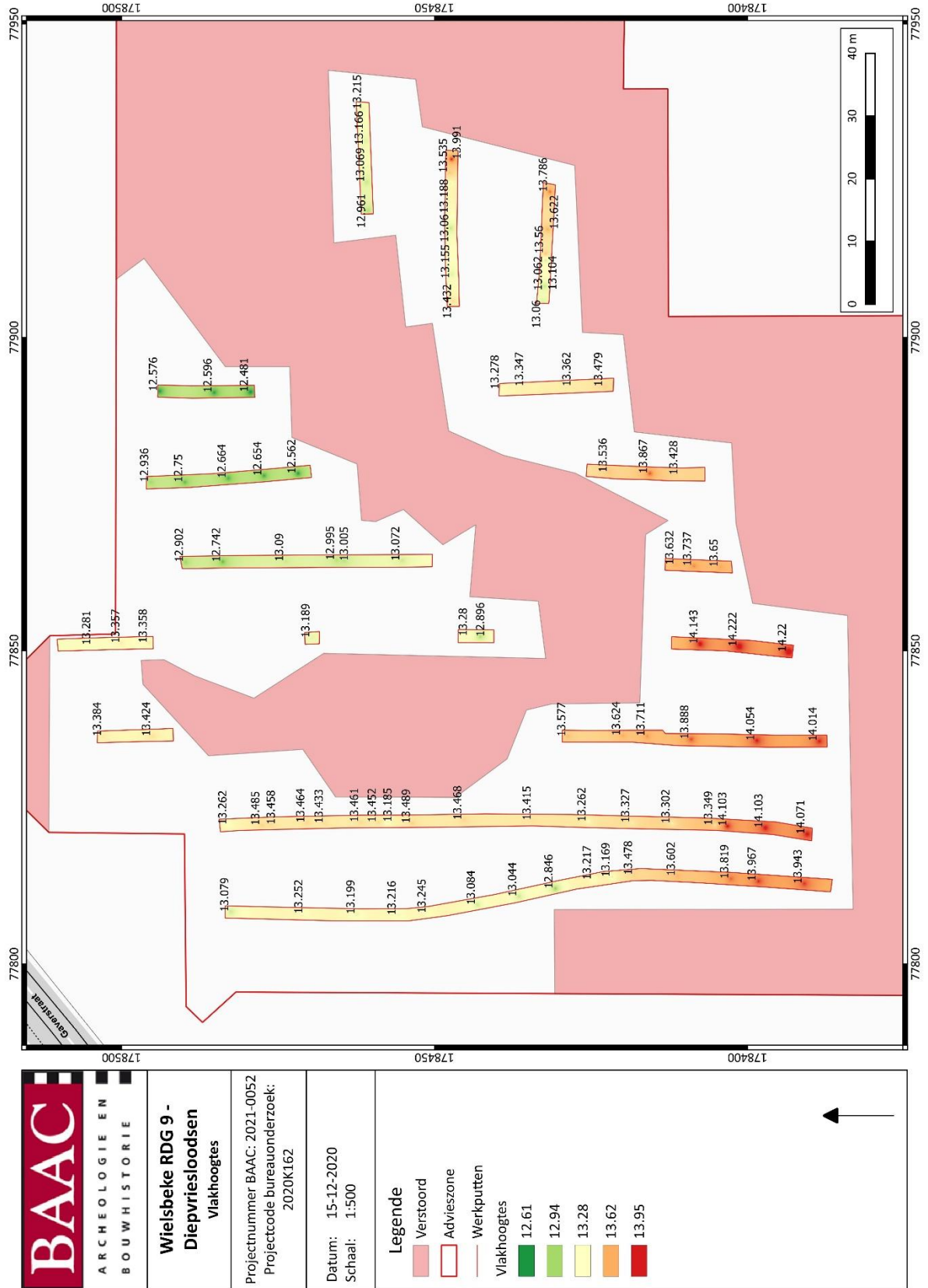
Plan 6: Algemeen sporenplan van het onderzoek (1:1; digitaal; 16.12.2020)¹⁷

¹⁶ Plannen op meer gedetailleerde schaal opgenomen in de bijlagen.

¹⁷ AGIV 2020b



¹⁸ AGIV 2020b



Plan 8: Weergave van de vlakhoogtes (1:1; digitaal; 15.12.2020)¹⁹

¹⁹ AGIV 2020b

Beschrijving sporenbestand

Zoals hierboven reeds aangehaald, is slechts één spoor aangeduid op het terrein (zie Figuur 13). Het betreft een spoor dat initieel als mogelijke greppel geïnterpreteerd werd. Bij het opschaven van het spoor en het profiel bleek echter dat het spoor deel uitmaakte van een verrommelde laag die ter hoogte van het spoor even het vlak in duikt. In het spoor is een sterk verweerde handgevormde scherf aangetroffen, die vermoedelijk in de late ijzertijd – Vroeg-Romeinse periode te situeren valt. Deze kan ook intrusief in het spoor of de laag terechtgekomen zijn.



Figuur 13: Vlakfoto en opgeschaafd profiel ter hoogte van S2.001.

2.2.4 Vondsten

Handgevormd aardewerk

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is één scherf handgevormd aardewerk aangetroffen. Het gaat mogelijk om een intrusieve scherf, aangezien deze aanwezig was in een verrommelde laag of een quasi volledig verstoord spoor.

Conservatie en behandeling

De ingezamelde vondsten hebben geen conservatie of behandeling nodig.

Potentieel op kenniswinst

De ingezamelde vondst heeft in de eerste plaats een waarde als chronologische marker voor het antropogeen spoor waarin het gevonden is. Dit spoor blijkt bovendien eerder een verstoringslaag te zijn, of volledig verstoord te zijn, waardoor de scherf daar ook intrusief terechtgekomen kan zijn. De verdere archeologische en cultuurhistorische waarde van de vondsten wordt bijgevolg bijzonder laag ingeschat.

2.2.5 Stalen

Er werden geen grondstalen genomen voor verdere analyse ten behoeve van absolute dateringen (14C, OSL), micromorfologisch onderzoek, textuuranalyse of palynologisch onderzoek. Het aanwenden van deze technieken valt niet binnen de doelstelling van dit vooronderzoek.

2.3 Synthese onderzoeksresultaten

2.3.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Het volledige onderzoeksterrein is overal volledig verstoord tijdens activiteiten op het terrein in de 21^{ste} eeuw, waaronder de aanleg en uitbraak van een verharde parking, grondopslag en grondverzet. Er zijn geen oudere sporen of vondsten aangetroffen. Het enige mogelijke spoor bevatte nog een stuk handgevormd aardewerk uit de late ijzertijd – Vroeg-Romeinse periode. Dit wijst in de richting van aanwezigheid in die periode op het terrein. Het mogelijke spoor bleek echter deel uit te maken van een verstoringslaag, en was dan ook quasi volledig verstoord. De scherf kan dus ook intrusief op deze plek terechtgekomen zijn.

2.3.2 Confrontatie met resultaten eerder vooronderzoek

Het bureauonderzoek wees uit dat het terrein onbewoond bleef tot in de 21^{ste} eeuw. Daarna is het terrein deels verhard, en gebruikt geweest als opslagzone voor grond. Ondanks deze activiteiten werd verwacht dat er nog steeds sporen of vondsten uit het verleden bewaard konden zijn in de bodem. Het terrein heeft bovendien een gunstige ligging en archeologisch (voor)onderzoek in de directe omgeving leverde verschillende sporen en vondsten op vanaf de steentijd. De recente activiteiten hebben echter meer impact gehad dan verwacht, waardoor eventueel aanwezig erfgoed volledig verdwenen is.



2.3.3 Verwachting archeologisch erfgoed

Aangezien het terrein 20 tot 50 cm afgetopt is, en daarbovenop minimaal tot 60 cm en over het overgrote deel van het terrein tot minstens 1,5 à 2 m verstoord is, terwijl sporen in de oostelijke zone op 30 tot 50 cm onder het maaiveld aanwezig waren, is de verwachting voor de aanwezigheid van archeologisch erfgoed op het terrein onbestaande. Ondanks dat niet het volledige terrein onderzocht kon worden door de aanwezige obstakels, kon toch met zekerheid een gedegen uitspraak over de archeologische verwachting opgesteld worden voor het gehele terrein. Dit aangezien de werkputten toch een zekere spreiding hadden waar overal dezelfde situatie aangetroffen is, en het volledige terrein een gelijkaardige gebruikshistoriek kent.

2.3.4 Syntheseplan

Op onderstaand syntheseplan worden de ontoegankelijke zones weergegeven, met onder andere de waterverzadigde of onder water staande zones. Die wijzen reeds op intensieve activiteiten op het terrein. Ook worden de aangesneden verstoringen in de proefsleuven weergegeven, die aantonen dat quasi het volledige terrein verregaand verstoord is in het recente verleden. De orthofoto toont dat het terrein in de 21^{ste} eeuw grotendeels verhard was. Deze parking is uiteindelijk opgebroken, wat vermoedelijk opnieuw gepaard ging met verregaande verstoringen in de bodem.



 <p>ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE</p>	<p>Wielsbeke Ridder de Ghellinckstraat 9 Diepvriesloodsen Verstorings en ontoegankelijke zones op orthofoto</p>	<p>Projectnummer BAAC: 2021-0052 Projectcode: 2020K162</p>	<p>Datum: 16-12-2020 Schaal: 1:800</p>	<p>Legende</p> <ul style="list-style-type: none"> Plangebied Werkputten Verstoring Werfweg Beton Berm Water 	
	<p>Projectnummer BAAC: 2021-0052 Projectcode: 2020K162</p> <p>Datum: 16-12-2020 Schaal: 1:800</p>				

Plan 9: Synthesepan met weergave van de ontoegankelijke delen en de aangesneden verstoring in de werkputten (1:1; digitaal; 16.12.2020)²⁰

2.3.5 Onderzoeksvragen: antwoorden

Onderzoeksvragen met betrekking tot de bodemopbouw

- Welke bodemhorizonten worden in de profielen aangetroffen en wat is de genese ervan? Welke zijn de bodemprocessen die hiermee geassocieerd worden?

Nergens is een bouwvoor aangetroffen. De bodemhorizonten waren overal opgebouwd door één of meerdere verstoringslagen met daaronder maar heel af en toe meteen de moederbodem. Deze pakketten zijn ontstaan tijdens graafwerken op het terrein tijdens de 21^{ste} eeuw.

- Zijn deze bodemhorizonten antropogeen of natuurlijk van aard?

Deze bodemhorizonten zijn antropogeen van aard.

Onderzoeksvragen met betrekking tot het sporenbestand

- Zijn er sporen aanwezig? Wat is de aard en de datering van de sporen?

Er zijn geen relevante sporen aanwezig.

- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?

Niet van toepassing.

- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

Niet van toepassing.

- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

Niet van toepassing.

- Wat is de relatie tussen de bodem, de archeologische sporen en de landschappelijke context?

Niet van toepassing.

- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte (drie dimensies) en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?

Niet van toepassing.

- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?

Niet van toepassing.

- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

Niet van toepassing.

²⁰ AGIV 2009

- Is er een relatie met omliggende vindplaatsen?

Niet van toepassing.

Impact geplande bodemingrepen

- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?

Aangezien er geen archeologische vindplaatsen bewaard zijn, heeft de geplande ruimtelijke ontwikkeling hier geen impact op.

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

Niet van toepassing.

Motivatie en bepalingen mogelijk verder archeologisch onderzoek

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:

- Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?

Niet van toepassing.

- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?

Niet van toepassing.

- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?

Niet van toepassing.

- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

Niet van toepassing.

- Wat is de financiële impact van eventueel vervolgonderzoek?

Niet van toepassing.

2.4 Besluit

2.4.1 Potentieel op kennisvermeerdering

Aangezien het volledige plangebied afgetopt en verstoord is, en er geen archeologisch relevante sporen aangetroffen werden, is er geen archeologische verwachting meer op het terrein. Verder onderzoek zal dus geen kennisvermeerdering opleveren. De geplande werken bedreigen dus geen archeologisch erfgoed.

2.4.2 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Volgens de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek²¹ is er voldoende informatie over de afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon voldoende bepaald worden. Aangezien deze onbestaande is, is verder vooronderzoek niet aangewezen.

3 Samenvatting

Op het terrein aan de Ridder de Ghellinckstraat 9 te Wielsbeke plant de initiatiefnemer de bouw van Diepvriesloodsen. Deze werken betekenen een impact op de bodem, waar volgens het bureauonderzoek een hoge verwachting is voor archeologische sporen en vondsten uit het verleden.

Recente activiteiten op het terrein hebben de bodem echter tijdens de 21^{ste} eeuw quasi volledig verstoord. Dit in die mate, dat er geen archeologische sporen meer bewaard zijn. Bijgevolg zal verder archeologisch onderzoek geen kenniswinst opleveren en vormen de geplande werken geen bedreiging voor potentieel archeologisch erfgoed. BAAC Vlaanderen adviseert dus geen verder onderzoek, waardoor het terrein vrijgegeven kan worden.

²¹ ONROEREND ERFGOED VLAANDEREN 2020 fig.3

4 Lijsten

4.1 Figurenlijst

Figuur 1: Foto's methodiek	10
Figuur 2: In het zuiden van het terrein liep de te behouden werfweg, en lag het terrein ook grotendeels onder water.	13
Figuur 3: Aangelegde betonplaat langs de oostelijke grens van het terrein.....	13
Figuur 4: Het terrein was in grote zones waterverzadigd en er was wateroverlast.	14
Figuur 5: Het terrein was in verschillende zones recent vergraven en weer aangereden.....	15
Figuur 6: De verstoring in het vlak ter hoogte van werkputten 2, 5 en 6.	16
Figuur 7: De verstoring in profielen 2.1, 2.2, en 5.1.....	17
Figuur 8: Plaatselijk opgebroken verharding met daaronder zandophogingen en puin.....	18
Figuur 9: De grond was op verschillende plekken door recente graafwerkzaamheden waterverzadigd en heel onstabiel.....	21
Figuur 10: In profiel 6.1 is op 2 m diepte de moederbodem nog steeds niet bereikt. Het profiel was ook te onstabiel om veilig te kunnen schoonmaken en registreren.	21
Figuur 11: Moederbodem aangetroffen op ca. 140 cm onder het maaiveld in profiel 2.1.	22
Figuur 12: Moederbodem aangetroffen op ca. 70 cm onder het maaiveld in profiel 1.2.	22
Figuur 13: Vlakfoto en opgeschaafd profiel ter hoogte van S2.001.....	27

4.2 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:2.000; 15.12.2020)	2
Plan 2: Plangebied op kadastrale kaart (GRB) (digitaal; 1:1.500; 15.12.2020)	3
Plan 3: Inplanting voorgeschreven proefsleuven op orthofoto (1:1000; digitaal; 15-12-2020)	9
Plan 4: Aangelegde proefsleuven, met aanduiding redenen tot afwijkingen (1:800; digitaal; 17.12.2020).....	12
Plan 5: Overzichtskaart van de profielregistraties (1:500; digitaal; 15.12.2020)	20
Plan 6: Algemeen sporenplan van het onderzoek (1:1; digitaal; 16.12.2020)	24
Plan 7: Weergave van de maaiveldhoogtes (1:1; digitaal; 15.12.2020)	25
Plan 8: Weergave van de vlakhoogtes (1:1; digitaal; 15.12.2020)	26
Plan 9: Synthesepan met weergave van de ontoegankelijke delen en de aangesneden verstoring in de werkputten (1:1; digitaal; 16.12.2020)	30

5 Bibliografie

- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2020. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0)*, Brussel. Available at: https://www.onroerenderfgoed.be/sites/default/files/2019-03/CGP_V4_geen_TC_20190322.pdf.
- AGIV, 2020a. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Bodemerosiekaart.
- AGIV, 2020b. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Grootchalig Referentiebestand (GRB).
- AGIV, 2009. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschalig, zomeropnamen, kleur, 2009.
- AGIV, 2020c. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschalig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- AGIV, 2020d. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- CORNELIS, L., 2019. *Archeologienota Wielsbeke, Ridder de Ghellinckstraat 9 - Uitbreiding, BAAC Vlaanderen Rapport Nr. 1183*, Gent. Available at: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/12043>.
- DE KETELAERE, S., 2020. *Eindverslag opgraving Wielsbeke, Ridder de Ghellinckstraat 9, Vlokkenlijn, Archeologierapport*, Mariakerke-Gent.
- ONROEREND ERFGOED VLAANDEREN, 2020. Een beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek. Available at: https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/content/images/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf.
- VERHAEGHE, C. & DE WITTE, A.-S., 2019. *Nota Wielsbeke, Ridder de Ghellinckstraat 9, Vlokkenlijn: Verslag van Resultaten, BAAC Vlaanderen rapport Nr. 1245*, Mariakerke-Gent.

6 Bijlagen

6.1 Sporenlijst

6.2 Vondstenlijst

6.3 Fotolijst

6.4 Dagrapporten